

Provtagningsanvisning PSA fritt/total-kvot, P-Hälsa- och sjukvård Region Gävleborg

Remiss	Elektronisk remiss från journalsystem i Gävleborgs län eller pappersremiss 1 Bassortiment Gävleborg
Provtagning	<p>5 mL, Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp</p> <p>Kan tas kapillärt Minsta blodmängd 0,5 mL (120 µL plasma)</p> <p>Prov skall tas före eventuell prostatamanipulation eller cystoskopi.</p>
Förvaring/transport	<p>Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagning Centrifugerat prov hållbart 8 timmar i rumstemperatur 5 dagar i kyl 3 månader i frys</p> <p>Frys provet om längre förvaring. Frysta prover skickas fryst. Prov får ej återfrysas.</p>
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle
Referensintervall	Ej tillämpligt
Svarstid	Dagligen helgfri måndag–fredag
Ackrediterad	Ja
Efterbeställning	Kan ej efterbeställas
Patientinformation	Ej tillämpligt
Biobanksprov	Nej
Kommentarer/Övrig upplysning	Ej tillämpligt
Medicinsk bakgrund/indikation	<p>Diagnos och uppföljning efter prostatasjukdom. I blodet förekommer PSA dels som komplexbundet till olika proteashämmare, framför allt alfa₁-antikymotrypsin, och dels som fri icke-komplexbunden form. Mätning av fritt och totalt PSA kan användas för beräkning av kvoten</p>

	<p>fritt/total PSA. Ett antal studier har visat att % fritt PSA var betydligt lägre hos patienter med prostatacancer än hos patienter med benign sjukdom eller normala kontroller. Förhållandet fritt/totalt PSA har visat sig förbättra sensitiviteten och specificiteten hos patienter med tPSA-värden i ”gråzonen” på 3–20 µg/L. Hos patienter som får behandling, särskilt hormonsuppressionsbehandling, kan fritt/total PSA-kvoten inte användas för att särskilja prostatahyperplasi från prostatacancer. Att kombinera tester från olika tillverkare för att bestämma tPSA och fPSA kan ge felaktigt resultat eftersom tPSA-tester kan vara standardiserade genom olika metoder eller påvisa fritt PSA i olika grad.</p>
--	---

Revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2022-06-07	11	Ny hållbarhet i rumstemperatur.
2023-04-12	12	Kan ej efterbeställas.
2024-02-09	13	Uppdaterat titel samt analysnamn i text enligt harmonisering av benämning utifrån rekommenderat rapportnamn.